

SPRIEDUMS

Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2005.gada 27.janvārī

Administratīvā rajona tiesa

šādā sastāvā: tiesnese L.Vīnkalna,

pedaloties pieteicējam – Armandam Kalniņam un atbildētāja – Valsts kancelejas un Ministru prezidenta – pilnvarotajam pārstāvim Jānim Dzanuškānam, atbildētāja – Valsts administrācijas skolas – pilnvarotajam pārstāvim Uģim Rusmanim, atbildētāja – Valsts civildienesta pārvaldes – pilnvarotajam pārstāvim Mārim Knokam,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta pēc Armanda Kalniņa pieteikuma par Valsts kancelejas, Valsts administrācijas skolas, Valsts civildienesta pārvaldes un Ministru prezidenta faktisko rīcību.

Aprakstošā daļa

[1] 2004.gada 23.augustā Administratīvajā rajona tiesā saņemts Armanda Kalniņa pieteikums, kurā pieteicējs lūdz veikt Valsts kancelejas (turpmāk arī – Kanceleja) faktiskās rīcības, kas izpaužas kā atbildes nesniegšana uz iesniegumu un Valsts administrācijas skolas (turpmāk arī – Skola) faktiskās rīcības, kas izpaužas kā atteikums sniegt informāciju, tiesiskuma kontroli, un uzdot Kancelejai un Skolai pienākumu pēc būtības un savlaicīgi atbildēt uz pieteicēja 2004.gada 5.jūnija, 2004.gada 11.jūlija, 2004.gada 12.jūlija un 2004.gada 23.jūlija iesniegumiem.

[2] 2004.gada 2.septembrī Administratīvajā rajona tiesā saņemts Armanda Kalniņa (turpmāk – pieteicējs) pieteikums, kurā pieteicējs lūdz veikt Ministru prezidenta faktiskās rīcības, kas izpaužas kā atbildes pēc būtības nesniegšana un Valsts civildienesta pārvaldes (turpmāk arī – Pārvalde) faktiskās rīcības, kas izpaužas kā atteikums sniegt informāciju, tiesiskuma kontroli, un uzdot Ministru prezidentam un Pārvaldei pienākumu pēc būtības un savlaicīgi atbildēt uz pieteicēja 2004.gada 4.jūlija, 2004.gada 18.jūlija, 2004.gada 26.jūlija un 2004.gada 10.augusta iesniegumiem.

[3] 2004.gada 27.septembrī Administratīvā rajona tiesa pieņēma lēmumu apvienot vienā tiesvedībā administratīvo lietu Nr.A42158404 pieteicēja pieteikumā par Valsts kancelejas faktisko rīcību un Valsts administrācijas skolas faktisko rīcību, un administratīvo lietu Nr.A42170004 pieteicēja pieteikumā par Ministru prezidenta faktisko rīcību un Valsts civildienesta pārvaldes faktisko rīcību, piešķirot apvienotajai administratīvajai lietai vienotu lietas Nr.A42158404.

[4] 2004.gada 14.oktobrī pieteicējs Administratīvajā rajona tiesā iesniedza iesniegumu „Atsauksme un pieteikuma papildinājums” (reģ.Nr.8994), kurā pieteikums papildināts ar šādiem prasījumiem: atcelt Valsts civildienesta pārvaldes 2004.gada 11.augusta vēstuli (lēmumu) Nr.08/2338 un uzdot sniegt savlaicīgu atbildi pēc būtības; atcelt Valsts administrācijas skolas 2004.gada 13.septembra vēstulē Nr.236 pausto administratīvo aktu un uzdot sniegt savlaicīgu atbildi pēc būtības.

[5] Pieteicējs pieteikumus pamatojis šādi:

[5.1] Skola 2004.gada 22.jūnija vēstulē Nr.198 atteicās sniegt pieteicēja 2004.gada 5.jūnija iesniegumā lūgto informāciju. 2004.gada 20.jūlija vēstulē Nr.203 Skola nepamatoti novilcinājusi

informācijas sniegšanu un atteikusies sniegt pieteicēja tiesisko interešu aizstāvībai nepieciešamo informāciju, ko viņš bija lūdzis 2004.gada 11.jūlija un 2004.gada 12.jūlija iesniegumā.

[5.2] Skolas faktiskā rīcība aizskar viņa tiesības un likumiskās intereses uz taisnīgu tiesu, jo pieteicēja rīcībā netiek savlaicīgi nodota tā informācija, kas ir nepieciešama viņa tiesisko interešu aizstāvībai.

[5.3] Skola, atsakot sniegt informāciju, un Kanceleja, nesniedzot atbildi uz viņa 2004.gada 23.jūlija iesniegumu, ar savu faktisko rīcību ir pārkāpušas Satversmes 89., 100. un 104.pantu, Valsts pārvaldes iekārtas likuma 10.pantā noteiktos valsts pārvaldes principus, Administratīvā procesa likuma (turpmāk – APL) 5., 12. un 13.pantu, **Informācijas atklātības likuma 10.pantu** un likumu „Iesniegumu, sūdzību un priekšlikumu izskatīšanas kārtība valsts un pašvaldību institūcijās”. Tāpat Kanceleja nav ievērojusi likuma „Iesniegumu, sūdzību un priekšlikumu izskatīšanas kārtība valsts un pašvaldību institūcijās” 15.pantu.

[5.4] Pārvalde 2004.gada 21.jūlija vēstulē Nr.08/2123 un Nr.08/2124 atteikusies sniegt lūgto informāciju par mācību vajadzību pasūtījuma jautājumiem un informāciju par vispārēju pienākumu un atbildības sadalījumu Pārvaldes informācijas uzskaitē, apkopošanā, sistematizācijā, analizē, kontrolē un informācijas sniegšanā.

[5.5] Uz 2004.gada 26.jūlija iesniegumu pieteicējs saņēmis Ministru prezidenta 2004.gada 6.augusta vēstuli, ar kuru viņam atteikts turpmāk saņemt informāciju no vairākām valsts pārvaldes institūcijām un kurā nav izvērtēti un atspēkoti pieteicēja iesniegumos minētie argumenti. Pieteicējs 2004.gada 10.augustā nosūtījis iesniegumu Ministru prezidentam, uz kuru atbildi nav saņēmis.

[5.6] Pārvalde, atsakot sniegt informāciju un Ministru prezidents, nesniedzot atbildi pēc būtības un neatbildot uz 2004.gada 10.augusta iesniegumu, pārkāpuši Satversmes 89., 100. un 104.pantu, Valsts pārvaldes iekārtas likuma 10.pantā noteiktos valsts pārvaldes principus, Administratīvā procesa likuma (turpmāk – APL) 5., 12. un 13.pantu, Informācijas atklātības likuma 10.pantu un likumu „Iesniegumu, sūdzību un priekšlikumu izskatīšanas kārtība valsts un pašvaldību institūcijās”. Tāpat ar Ministru prezidenta 2004.gada 6.augusta faktisko rīcību pārkāpta APL 62.panta pirmā daļa, 67.panta otrā daļa un 67.panta trešā daļa.

[5.7] Pārvaldes 2004.gada 11.augusta vēstulē Nr.08/2338 neesot atspēkoti pieteicēja argumenti; neesot veikta objektīva izmeklēšana, neesot objektīvi pierādīta pārāk ilgā Skolas atbildes termiņa sniegšanas pamatotība uz pieteicēja 2004.gada 5.jūnija iesniegumu; neesot ņemts vērā tas, ka Skolai lūgtā informācija pieteicējam nepieciešama vairākiem tiesvedības procesiem; neesot izvērtēta Skolas direktora rīcība un ierosināta pret viņu disciplinārieta.

[5.8] Skolas 2004.gada 13.septembra vēstulē Nr.236 neesot minēti juridiskie pamatojumi atbilstoši APL prasībām attiecībā uz iestādes administratīvo aktu.

[6] Atbildētājs – Valsts administrācijas skola – rakstveida paskaidrojumā tiesai norāda, ka pieteicēja pieteikums par Skolas faktisko rīcību nav pamatots un ir noraidāms pilnībā šādu iemeslu dēļ:

[6.1] Pieteicējs Skolas 2004.gada 20.jūlija vēstulē Nr.203 norādīto jau ir apstrīdējis Kancelejai, kas ir sniegusi atbildi Ministru prezidenta 2004.gada 6.augusta vēstulē, kā arī Pārvaldei, kura ir sniegusi atbildi pieteicējam 2004.gada 11.augusta vēstulē Nr.08/2338. Minēto augstāko kompetento iestāžu vēstulēs Skolas rīcībā nav konstatēti tiesību normu pārkāpumi.

[6.2] Pieteicējs Informācijas atklātības likumā norādītās iedzīvotāja tiesības saņemt informāciju izmanto ļaunticīgi, kā rezultātā ir saskatāmi centieni psiholoģiski ietekmēt Skolas amatpersonas.

[7] Atbildētājs – Valsts kanceleja – rakstveida paskaidrojumā tiesai norāda, ka pieteicēja pieteikums par Kancelejas faktisko rīcību nav pamatots un ir noraidāms šādu iemeslu dēļ:

[7.1] No 2004.gada 7.jūlija līdz 26.jūlijam pieteicējs ir iesniedzis deviņus Pārvaldei adresētus iesniegumus, uz kuriem Pārvalde sniegusi atbildes. No 2004.gada 12.maija līdz 2004.gada 3.septembrim pieteicējs iesniedzis astoņus Skolai adresētus iesniegumus. **Uz pēdējiem diviem atbildes netika sniegtas saskaņā ar Ministru prezidenta 2004.gada 6.augusta vēstuli pieteicējam.** Kancelejas sarakste ar pieteicēju par dažādiem jautājumiem notiek jau no 2003.gada aprīļa. Kopējais iesniegumu skaits no tā laika ir 31. Ņemot vērā Ministru prezidenta 2004.gada 6.augusta pieteicējam adresēto vēstuli, uz pēdējo Kancelejai adresēto iesniegumu atbilde nav sniegta.

[7.2] Pieteicēja neskaitāmie iesniegumi augstāk minētajām valsts pārvaldes institūcijām, kuros pieteicējs prasa milzīga apjoma informāciju par vieniem un tiem pašiem jautājumiem, pieteicēja norādīto aizskarto tiesību aizsardzību nekādi nesekmē un liecina par pieteicēja ļaunticību.

[8] Atbildētājs – Valsts civildienesta pārvalde – rakstveida paskaidrojumā tiesai norāda, ka pieteikums nav pamatots un ir noraidāms šādu iemeslu dēļ:

[8.1] Vēstulē Nr.08/2123 un Nr.08/2124 pieteicējam nav atteikts sniegt pieprasīto informāciju, bet gan norādīts uz pieprasāmās informācijas vispārējo raksturu, kas liedz Pārvaldei izprast pieteicēja iesniegumu būtību, kā arī lielo laika periodu pieprasītās informācijas apkopošanai. Šādas informācijas sagatavošana un nosūtīšana pieteicējam ļoti apgrūtinātu Pārvaldes ikdienas darbu.

[8.2] Informācijas sniegšanas pienākums vienai privātpersonai ir jāpilda, ievērojot samērīguma un efektīvas valsts pārvaldes nodrošināšanas principu.

[9] **Tiesas sēdē pieteicējs prasījumus uzturēja.** Paskaidroja, ka pieteicējam pieprasītā informācija bijusi nepieciešama kā pierādījumi divos tiesvedības procesos: administratīvajā lietā Administratīvajā rajona tiesā un civillietā Nr.C397913 Vidzemes priekšpilsētas tiesā. Vairumā gadījumu pieteicējs saņēmis uz saviem iesniegumiem no iestādēm formālus atteikumus, nepamatoti novilcināta informācijas izsniegšana, uz vairākiem iesniegumiem atbildes vispār neesot sniegtas. Tādējādi pārkāpts samērīguma princips. Pārkāpts arī diskriminācijas aizlieguma princips, jo atbilžu nesniegšanas pamatā, iespējams, bijusi pret pieteicēju ierosinātā disciplinārlieta. Iestādes neesot ņēmušas vērā pieteicēja tiesiskās paļāvības principu. Neesot ievērots vienlīdzības princips, jo pēc Valsts kontroles un tiesas pieprasījuma izsniegta informācija, kuru atteikts izsniegt pieteicējam. Pieteicējam bijušas tiesības saņemt šādu informāciju arī kā fiziskai personai, jo viņš pats varējis pēc izsniegtās informācijas saņemšanas izvērtēt, kas iesniedzams tiesā kā pierādījumi un kas ne.

[10] Tiesas sēdē Valsts civildienesta pārvaldes pārstāvis prasījumu neatzina pilnībā. Paskaidroja, ka Pārvaldē no 2004.gada 4.jūlija līdz 26.jūlijam saņemti 12 pieteicēja iesniegumi par informācijas izsniegšanu. Pārvalde pamatā visu prasīto informāciju pieteicējam sniegusi. Problēma radusies tikai ar diviem pieteicēja iesniegumiem. Pieteicējs izceļoties ar iesniegumu skaitu Pārvaldei un pieprasītās informācijas apjomu. Pārsvarā pieteicēja iesniegumi bijuši neprecīzi formulēti, tāpēc bijis grūti sagatavot konkrētu informāciju. Tādējādi uz vispārējiem iesniegumiem arī sniegta vispārēja atbilde. Tiesības uz atbildi neesot absolūtas. Pieteicējam Pārvalde kopumā izsniegusi informāciju 350 lapu apjomā. Turklāt saskaņā ar likuma „Iesniegumu, sūdzību un priekšlikumu izskatīšanas kārtība valsts un pašvaldību institūcijās” nosacījumiem dažos gadījumos iestādei esot tiesības vispār nesniegt atbildi uz iesniegumu.

[11] Tiesas sēdē Valsts kancelejas un Ministru prezidenta pārstāvis pieteikumu neatzina pilnībā. Paskaidroja, ka pēc tiesvedības zaudēšanas pieteicējam notikusi nepārtraukta sarakste ar iestādēm. Atzina, ka iestādei nav tiesību atteikties sniegt informāciju vispār vai neatbildēt vispār uz iesniegumu. Tomēr katrā konkrētā gadījumā nepieciešams izvērtēt lietderības apsvērumus, tostarp saskaņā ar APL 4.panta otro daļu piemērot arī likumā tieši neminētus principus. Konkrētajā lietā esot nozīme labticības principa neievērošanai no pieteicēja puses, jo persona savus pienākumus pilda un tiesības izmanto labā ticībā. Ministru prezidents savā vēstulē norādījis, ka atbildes pieteicējam iestādes nesniegs tikai par tiem pašiem jautājumiem, par kuriem viņam atbildes jau sniegtas, vai ar tiem saistītiem jautājumiem. Tur neesot norādes par tādiem jautājumiem, par kuriem pieteicējam nav izsniegta informācija vai sniegta atbilde. Tiesības saņemt atbildi uz iesniegumu neesot absolūtas. Esot jāņem vērā, ka pastāv „sūdzībnieki”, kas patērē pārāk daudz iestāžu laika un līdzekļu. Lietā galvenais nošķiramais jautājums esot tas, vai pieteicējam pieprasītā informācija bija vajadzīga viņa tiesību aizsardzībai vai paša procesa dēļ. Šāda pieteicēja rīcība faktiski paralizē valsts iestāžu darbu. Iestādes centās pieteicējam sniegt maksimāli pamatotas atbildes. Faktiski šās lietas pamatā esot pieteicēja zināma veida apvainošanās uz institūcijām vai amatpersonām. Pieteicējs savas tiesības centies realizēt ļaunā ticībā.

[12] Tiesas sēdē Valsts administrācijas skolas pārstāvis pieteikumu neatzina. Paskaidroja, ka pieteicējs jau 2002.gada pavasarī paudis viedokli, ka ar iesniegumiem var paralizēt jebkuras iestādes darbu. Konkrētajā lietā pieteicējs tieši tā ir centies rīkoties.

Motīvu daļa

[13] Izvērtējusi lietas materiālus un noklausījusies administratīvā procesa dalībnieka paskaidrojumus, tiesa atzīst, ka pieteikums ir daļēji pamatots un daļēji apmierināms.

[14] Administratīvā procesa likuma (turpmāk – APL) 89.pants noteic: „(1) Faktiskā rīcība ir iestādes darbība publisko tiesību jomā jebkurā citādā veidā, nevis izdodot administratīvo aktu, ja privātpersonai uz šo darbību ir tiesības vai tai šīs darbības rezultātā ir radies vai var rasties tiesību vai tiesisko interešu aizskārums. (2) Faktiskā rīcība ir arī iestādes bezdarbība, ja iestādei saskaņā ar tiesību normām bija vai ir pienākums izpildīt kādu darbību, kā arī iestādes sniegta izziņa.”

[14.1] Saskaņā ar APL 89.pantu atbildes nesniegšana uz iesniegumu un atteikums izsniegt informāciju (iestādes bezdarbība), kā arī iesnieguma izskatīšanas novilcināšana (darbība, kas var radīt privātpersonai tiesību vai tiesisko interešu aizskārumu) uzskatāma par iestādes faktisko rīcību.

[14.2] Lietā nav strīda par to, ka pieteicējs, sniedzot lietā izvērtējamus iesniegumus iestādēs, ir privātpersona, jo iesniegumu iesniegšanas brīdī nebija konkrētajām iestādēm īpaši pakļauta persona.

[15] Tādējādi jānoskaidro tas, vai pieteicējam kā privātpersonai ir tiesības uz konkrētu iestādes lietā izvērtējamu darbību, proti, sniegt motivētu atbildi uz pieteicēja iesniegumiem un izsniegt viņa pieprasīto informāciju, kā arī ievērot šīm darbībām likumā noteiktos termiņus.

[16] Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 100.pants noteic: „Ikvienam ir tiesības uz vārda brīvību, kas ietver tiesības brīvi iegūt, paturēt un izplatīt informāciju, paust savus uzskatus. Cenzūra ir aizliegta.”

Tas nozīmē, ka tiesības brīvi iegūt informāciju saskaņā ar Latvijas Republikas pamatlikumu ir vārda brīvības sastāvdaļa un aizsargāta pamattiesība.

Satversmes 104.pants noteic: „Ikvienam ir tiesības likumā paredzētajā veidā vērsties valsts (..) iestādēs ar iesniegumiem un saņemt atbildi pēc būtības. (..)”

Pamattiesības var ierobežot tikai Satversmē noteiktajos gadījumos, turklāt katrā konkrētā gadījumā ievērojot samērīguma principu. Tādējādi vārda brīvības ierobežojumiem jābūt: 1) noteiktiem ar likumu; 2) attaisnojamiem ar leģitīmu mērķi; 3) proporcionāliem jeb samērīgiem ar šo mērķi.

Saskaņā ar Satversmes 116.pantā noteikto ierobežojumi vārda brīvībai, tostarp brīvi iegūt informāciju, var būt noteikti ar likumu. Tas nozīmē, ka personas tiesības uz vārda brīvību, kā to pamatoti norādījuši atbildētāji, Latvijā nav neierobežotas.

[17] Informācijas atklātības likumā noteikti vairāki ierobežojumi, kad iestāde var atteikties izsniegt personai pieprasīto informāciju.

Saskaņā ar Informācijas atklātības likuma 4.pantu vispārpieejama, proti, sabiedrībai pieejama informācija, ir tāda informācija, kas nav klasificēta kā ierobežotas pieejamības informācija.

Savukārt šā likuma 5.pants noteic, kas ir ierobežotas pieejamības informācija: „(1) Ierobežotas pieejamības informācija ir tāda informācija, kura ir paredzēta ierobežotam personu lokam sakarā ar darba vai dienesta pienākumu veikšanu un kuras izpaušana vai nozaudēšana šīs informācijas rakstura un satura dēļ apgrūtinā vai var apgrūtināt iestādes darbību, nodara vai var nodarīt kaitējumu personu likumiskajām interesēm.

(2) Par ierobežotas pieejamības informāciju uzskatāma informācija:

1) kurai šāds statuss noteikts ar likumu;

2) kas paredzēta un noteikta iestādes iekšējai lietošanai;

3) par uzņēmējdarbības noslēpumiem, izņemot gadījumus, kad ir noslēgts iepirkuma līgums saskaņā ar likumu “Par iepirkumu valsts vai pašvaldību vajadzībām” vai cita veida līgums par rīcību ar valsts vai pašvaldību finanšu līdzekļiem un mantu;

4) par fiziskās personas privāto dzīvi;

5) kas attiecas uz atestācijas, eksāmenu, iesniegto projektu (izņemot projektus, kuru finansēšana paredzēta ar valsts sniegtu galvojumu), konkursu (izņemot konkursus, kas saistīti ar iepirkumiem valsts vai pašvaldību vajadzībām vai citādi saistīti ar rīcību ar valsts vai pašvaldību finanšu līdzekļiem un mantu) un citu līdzīga rakstura novērtējumu procesu;

6) dienesta vajadzībām.

(3) Norādot šajā likumā vai citos likumos paredzēto pamatojumu, ierobežotas pieejamības informācijas statusu ir tiesīgs ar savu rīkojumu noteikt informācijas autors vai iestādes vadītājs.

(4) Par ierobežotas pieejamības informāciju nav uzskatāmas ziņas, kas ir pieejamas sabiedrībai bez likumā paredzētajiem ierobežojumiem vai kas ir jau publicētas."

Informācijas atklātības likuma 11.panta trešajā un piektajā daļā noteikts ierobežojums personai saņemt arī vispārpieejamu informāciju, proti, no šās normas izriet, ka *personas pienākums* ir informācijas pieprasījumu formulēt iespējami precīzi. Savukārt ar minētā panta piekto daļu iestāde var atteikties izpildīt pieprasījumu, ja tas nav formulēts atbilstoši minētā panta trešās daļas noteikumiem vai nav sniegts apraksts, pēc kura šīs ziņas iespējams identificēt.

[18] Arī likumā „Iesniegumu, sūdzību un priekšlikumu izskatīšanas kārtība valsts un pašvaldību institūcijās” noteikti ierobežojumi personas tiesībās saņemt atbildi uz iesniegumu. Proti, saskaņā ar minētā likuma 7.pantu iestāde ir tiesīga atteikties sniegt rakstveida atbildi uz saņemto iesniegumu, sūdzību vai priekšlikumu, ja iesniegumā, sūdzībā vai priekšlikumā nav norādīts iesniedzēja vārds un uzvārds, dzīves vai uzturēšanās vieta un uz tā ir iesniedzēja paraksts.

Izvērtējot minētajā likumā noteiktos ierobežojumus, secināms, ka ierobežojumi personas tiesībās saņemt atbildi iestādē ir uzskaitīti izsmelīgi, proti, iestāde nav tiesīga atteikties sniegt rakstveida atbildi vispār uz saņemto iesniegumu, sūdzību vai priekšlikumu, ja iesniegumā, sūdzībā vai priekšlikumā ir norādīts iesniedzēja vārds un uzvārds, dzīves vai uzturēšanās vieta un uz tā ir iesniedzēja paraksts.

[19] Tādējādi pieteikuma prasījuma robežās lietā izvērtējams, vai iestādes konkrētajos gadījumos pieteicējam pamatoti atteikušas izsniegt pieprasīto informāciju, vai pieteicējs informāciju pieprasījis likumā noteiktajā kārtībā, vai likumīgi pieteicējam atteikts sniegt atbildes uz iesniegumiem un vai sniegtās atbildes uzskatāmas par atbildi pēc būtības uz personas iesniegumu. Tāpat izvērtējams tas, vai atbildes un informācija pieteicējam sniegta, ievērojot tiesību normās noteiktos termiņus.

[20] Lietā konstatēts, ka pieteicējs 2004.gada 5.jūnijā Skolai iesniedzis iesniegumu (*lietas 1.sējuma 9.-10.lapa*), kurā izteicis divpadsmit lūgumus (informācijas pieprasījumus) „savu tiesisko interešu nodrošināšanai saistībā ar pieteikuma un sūdzības izskatīšanu tiesā”. Pieteicējs šajā iesniegumā lūdzis sniegt viņam precīzas un konkrētas atbildes pēc būtības, lūdzot nepāradresēt iesniegumu citām iestādēm, pamatojoties uz Valsts pārvaldes iekārtas likuma 10.pantu, Informācijas atklātības likumu, likumu „Iesniegumu, sūdzību un priekšlikumu izskatīšanas kārtība valsts un pašvaldību institūcijās”.

[20.1] Uz pieteicēja 2004.gada 5.jūnija iesniegumu Skola 2004.gada 22.jūnijā sniegusi atbildi Nr.198 (turpmāk – atbilde Nr.198, *lietas 1.sējuma 11.lapa*). Pieteicējam nosūtīta iesnieguma 1.punktā pieprasītā informācija. Savukārt attiecībā uz pieteicēja lūgumu nosūtīt viņa noslēgtos lūgumus ar Skolu sniegta norāde, ka atbilde par informācijas sniegšanu šajā sakarā pieteicējam jau nosūtīta 2004.gada 28.maija vēstulē Nr.163. Arī attiecībā uz citiem pieteicēja prasījumiem sniegta atbilde, ka prasītā informācija nosūtīta pieteicēja pārstāvim J.Obrickim 2004.gada 31.maija vēstulē Nr.166, turklāt minētās vēstules kopija nosūtīta pieteicējam. Pieteicējam arī norādīts, lai viņš saskaņo informācijas pieprasījumu saturu ar savu pārstāvi, lai nepieprasītu iestādei atkārtoti vienu un to pašu informāciju.

Savukārt attiecībā uz pieprasīto informāciju par Skolas darbiniekiem kā lektoriem un par viņu nosūtīšanu uz kursiem atteikts sniegt konkrētu atbildi, pamatojoties uz Informācijas atklātības likuma 2.panta otro daļu. Proti, šāda informācija iestādē nav apkopota, turklāt tās detalizācijas pakāpe un apjoms liecina par Skolas darbības kontroli, ko ir tiesīga darīt Valsts kanceleja un citas kompetentas iestādes, nevis iedzīvotāji. Turklāt sniegta norāde, ka vēstulē ietverto lēmumu par atteikšanos sniegt informāciju pieteicējam viena mēneša laikā ir tiesības apstrīdēt Valsts kancelejā.

Saskaņā ar likuma „Iesniegumu, sūdzību un priekšlikumu izskatīšanas kārtība valsts un pašvaldību institūcijās” 8.panta pirmās daļas 2.punktu iestādei jāatbild uz iesniegumu 15 dienu laikā no tā saņemšanas. Tiesa konstatē, ka Skola konkrētajā gadījumā ir ievērojusi šo termiņu.

Tiesa konstatē, ka atbildē Skola kā informācijas atteikuma pamatojumu daļai no pieprasītās informācijas izsniegšanai norādījusi apstākli, ka pieteicējam uz to jau sniegta atbilde iepriekš. Tiesa uzskata, ka lietā nav nozīme tam apstāklim, ka daļēji pieprasītā informācija vispirms pēc attiecīga pieprasījuma sniegta nevis pašam pieteicējam, bet viņa pārstāvim. Tiesa ņem vērā to apstākli, ka citai personai adresētās vēstules kopija, kurā sniegtas atbildes uz pieteicēja iesniegumā

norādītajiem jautājumiem, pieteicējam nosūtīta. Tādējādi nav pamata uzskatīt, ka pieteicējs pieprasīto informāciju nav saņēmis. Tiesa uzskata, ka uz vieniem un tiem pašiem jautājumiem iestādes pienākums nav gatavot arvien jaunu atbildi, bet jānodrošina tas, lai iesniedzējam pieprasītā informācija tiktu nodrošināta vispār. Tādējādi Skola, nosūtot pieteicējam citai personai adresētu atbildi, kur sniegtas atbildes uz tādiem pašiem jautājumiem, konkrētajos apstākļos uzskatāma par tiesisku un saprātīgu.

[20.2] Lietā konstatēts, ka pieteicējs 2004.gada 28.jūnijā pēc Skolas atbildes Nr.198 saņemšanas iesniedzis iesniegumu Kancelejai (*lietas 1.sējuma 15.-16.lapa*), apstrīdot minēto Skolas atbildi. Pieteicējs apstrīdējis to, ka nav Skolai prasījis apkopotu informāciju, bet gatavs saņemt arī *neapkopotu informāciju*. Norādījis, ka zvērināts advokāts J.Obrickis nav pieteicēja pārstāvis, tāpēc J.Obrickim sniegta atbilde līdžīgos jautājumos nevarot tikt uzskatīta par atbildes sniegšanu pieteicējam. Pieteicējs norādījis, ka negrasās veikt kontroli par Skolas darbību, taču *vienlaicīgi lūdzis Kanceleju veikt Skolas kontroli*. Pieteicējs lūdzis saskaņā ar Satversmes 89.pantu aizsargāt viņa pamattiesības un nodrošināt pieprasītās informācijas saņemšanu atbilstoši Satversmes 92., 100. un 104.pantam. Pieteicējs arī lūdzis izvērtēt Skolas direktora rīcību, nepamatoti aizskarot pieteicēja tiesības, proti, atsakot sniegt informāciju, kā arī izvērtēt Skolas direktora birokrātisko attieksmi un iespējamo dienesta stāvokļa nelikumīgu izmantošanu.

[20.3] Uz 2004.gada 28.jūnija iesniegumu Kanceleja 2004.gada 15.jūlijā pieteicējam sniegusi atbildi Nr.363-1/05/K-2575 (*lietas 1.sējuma 17.lapa*).

Tajā norādīts, ka Skola nepamatoti nav apmierinājusi pieteicēja 2004.gada 5.jūnija iesniegumu. Atzīts, ka pieteicējam ir tiesības uz informāciju, kas attiecas uz pieteicēju, kā arī uz informāciju, kas nav klasificējama kā ierobežotas pieejamības informācija. Uzdots Skolai sniegt pieteicējam atbildi pēc būtības uz pieteicēja 2004.gada 5.jūnija iesniegumu.

[20.4] No lietas materiāliem izriet, ka 2004.gada 30.augustā Skola sniegusi papildinātu atbildi Nr.221 uz pieteicēja 2004.gada 5.jūnija iesniegumu, ietverot atbildes uz pieteicēja uzdotajiem jautājumiem, pievienojot dokumentu kopijas (*lietas 1.sējuma 49.-50.lapa*).

Vērtējot Kancelejas sniegto atbildi Nr.363-1/05/K-2575 pieteicējam, tiesa secina, ka Kanceleja pārvērtējusi skolas atbildi Nr.198 kā augstāka iestāde.

[20.5] Tiesa konstatē, ka par atbildi Nr.198 pieteicējs iesniedzis sūdzību arī Pārvaldei, kurā izteikts lūgums ierosināt pret Skolas direktoru disciplinārlietu saskaņā ar Ministru kabineta noteikumu Nr.158 „Par ierēdņu disciplinārsodiem” 17., 23. un 32.pantu (*A.Kalniņa 2004.gada 23.jūlija iesniegums Valsts civildienesta pārvaldei, lietas 1.sējuma 103.-105.lapa*).

[20.6] Redzams, ka saistībā ar pieteicēja sākotnējo 2004.gada 5.jūnija iesniegumu Skolai pieteicējs ir iesniedzis vairākas sūdzības un saņēmis vairākas atbildes no dažādām iestādēm, kas tiesas ieskatā izvērtējamas to kopsakarā, lai secinātu to, vai pieteicējam sniegta atbilde uz konkrēto iesniegumu atbilstoši spēkā esošām tiesību normām.

[21] Tiesa konstatē, ka Skolas atbildē Nr.198 norādīta informācijas atteikuma apstrīdēšanas kārtība augstākā iestādē – Kancelejā. Pieteicējs ir izmantojis šādu apstrīdēšanas kārtību.

Saskaņā ar APL 91.pantā noteikto par iestādes faktisko rīcību privātpersona var griezties tieši tiesā, bez noteiktas lietas ārpustiesas izskatīšanas kārtības. Taču saskaņā ar Informācijas atklātības likuma 15.panta pirmo daļu par atteikumu izsniegt informāciju persona *var* iesniegt sūdzību iestādes vadītājam vai augstākai iestādei. Tas nozīmē, ka informācijas atteikuma gadījumā iestādes faktiskajai rīcībai speciālās tiesību normas nosaka ārpustiesas izskatīšanas kārtību.

Tomēr tiesa uzskata, ka minētās tiesību normas formulējums pats par sevi norāda uz to, ka apstrīdēšanas kārtība nav obligāts priekšnoteikums, lai persona varētu aizstāvēt savas aizskartās tiesības taisnīgā tiesā. Norma nav formulēta, piemēram, ka „sūdzība iesniedzama” augstākā iestādē. Tiesa vērtē, ka saskaņā ar administratīvā procesa jēgu un mērķi un 91.pantu personai nav liegtas tiesības gadījumā, ja iestādes faktiskās rīcības apstrīdēšanas kārtība tās ilgstošā procesa vai citu iemeslu dēļ var būtiski ierobežot personas tiesības, vērsties tieši tiesā. Tas izriet no principa, ka, ja APL noteiktās tiesību normas ir personai labvēlīgākas salīdzinājumā ar regulējumu speciālajā likumā (piemēram, pieteikuma iesniegšanas termiņi tiesā administratīvo pārkāpumu lietās), tiek piemērota personai labvēlīgākā norma. Tādējādi *nepieciešams noskaidrot mērķi*, kāpēc persona iesniegusi sūdzību augstākā iestādē: lai ātrāk saņemtu pieprasīto informāciju vai lai panāktu attiecīgas amatpersonas sodīšanu par pārkāpumiem saistībā ar atteikumu izsniegt informāciju.

Izvērtējot iepriekšminētos pieteicēja iesniegumus Kancelejai un Pārvaldei, tiesa secina, ka vērsanos augstākās iestādēs pieteicējs konkrētajā gadījumā izmantojis nevis savu aizskarto (ierobežoto) tiesību nodrošināšanai, lai iespējami ātrāk un pilnā apjomā saņemtu pieprasīto

informāciju, bet gan ar mērķi, lai tiktu veikta Skolas darbības kontrole un ierosināta disciplinārieta pret Skolas direktoru. Šāds secinājums izriet no konkrēto iesniegumu satura.

Tādējādi tiesa uzskata, ka pieteicējam bija tiesības pārsūdzēt Skolas faktisko tiesību tieši tiesā, ja viņa galvenais mērķis bija informācijas saņemšana.

[21.1] Tiesa uzskata, ka likumā noteiktais termiņš jāievēro attiecībā uz konkrētas atbildes sniegšanu, proti, uz atbildes sniegšanu vispār pēc iesnieguma saņemšanas iestādē. Ja iestāde ir sniegusi personas ieskatā nepilnīgu vai nepamatotu atbildi un persona šo faktisko rīcību ir apstrīdējusi augstākā iestādē, nevar uzskatīt, ka, sniedzot galējo atbildi, pats par sevi ir pārkāpts atbildes sniegšanai likumā noteiktais termiņš.

[21.2] Savukārt attiecībā uz termiņa pagarināšanu atbildes sniegšanai iestādei jāievēro tiesību normās noteiktie izņēmumi.

Tiesa konstatē, ka Skola 2004.gada 20.jūlija vēstulē Nr.203 (pēc pieteicēja sūdzības izskatīšanas augstākā iestādē par atbildi N.198) pagarinājusi pieteicēja 2004.gada 5.jūnija informācijas pieprasījuma termiņu līdz 2004.gada 1.septembrim, pamatojoties uz Informācijas atklātības likuma 14.pantu un likuma „Iesniegumu, sūdzību un priekšlikumu izskatīšanas kārtība valsts un pašvaldību institūcijās” 8.panta pirmo daļu.

Minētā likuma 8.panta pirmās daļas 3.punktā noteikts, ka, ja iesnieguma izskatīšanai nepieciešama papildu pārbaude un objektīvu iemeslu dēļ nav iespējams ievērot 30 dienu termiņu atbildes sniegšanai, par to paziņo iesniedzējam.

Tiesa vērtē, ņemot vērā pieteicēja iesniegumā pieprasītās informācijas apjomu, ka pamatoti pagarināts termiņš pieprasītās informācijas sagatavošanai, ievērojot minētajās tiesību normās noteikto.

[21.3] Pieteicējs atsaucies, ka pārkāpts Valsts pārvaldes iekārtas likuma 10.pants. Tiesa noraida šādu argumentu kā nepamatotu sekojošu argumentu dēļ.

Nenoliedzami, iestādei jāievēro Valsts pārvaldes iekārtas likuma 10.pantā noteiktie valsts pārvaldes principi. Faktiski jebkura iestāde ir izveidota, lai strādātu sabiedrības un ikviena indivīda interesēs. Taču jāievēro tas, ka saskaņā ar Valsts pārvaldes iekārtas likuma 6.pantu valsts pārvalde ir organizēta vienotā hierarhiskā sistēmā. Valsts pārvalde ir organizēta tādējādi, ka katra iestāde darbojas sev noteiktajā kompetencē, proti, veicamās funkcijas valsts pārvaldes sistēmā ir nodalītas iestāžu starpā. Speciālās tiesību normas un iestāžu nolikumi savukārt sīkāk reglamentē konkrētas iestādes funkcijas.

Savukārt attiecībā uz iestādes rīcībā esošas informācijas izsniegšanu un atbildes sniegšanu uz personas iesniegumiem iestādes darbojas līdzīgi, ievērojot vienādu likumā noteiktu kārtību. Tas nozīmē, ka šāds pienākums neizriet no iestādes pamatfunkcijām, kam konkrēta iestāde ir izveidota, bet no personas tiesībām saņemt informāciju un atbildi pēc būtības. Tiesa uzskata, ka indivīda tiesības saņemt informāciju katrā konkrētā gadījumā jāsamēro ar sabiedrības interesēm un arī ar iestādes tiešo pamatuzdevumu veikšanu. Tiesa uzskata, ka gadījumos, ja kāds indivīds iestādei regulāri pieprasa apjomīgu informāciju, kas prasa papildu apstrādi, tādā veidā tiek ierobežotas sabiedrības tiesības kopumā – pārējo sabiedrības locekļu tiesības uz kvalitatīvu valsts pārvaldes darbību attiecīgā tai uzticētajā jomā.

Tādējādi šādos apstākļos tiesa atzīst, ka pieteicēja tiesības uz atbildes saņemšanu pamatoti ierobežotas, jo labums, ko sabiedrība iegūst ar konkrētajiem ierobežojumiem pieteicēja tiesībās, ir lielāks (APL 13.pants).

[21.4] Tiesa noraida kā nepamatotu pieteicēja argumentu, ka Skola var nodarbināt vairāk personas, ja nespēj pienācīgi nodrošināt savu pienākumu izpildi. Kā tiesa secināja iepriekš, atbildes sniegšana uz iesniegumiem nav Skolas pamatfunkcija, kuras dēļ šī iestāde izveidota. Tā kā Skola ir no valsts budžeta finansēta iestāde, ir nesaprātīgi valsts nodokļu maksātāju naudu iztērēt vēl viena vai, kā norādījis pieteicējs, vairāku ierēdņu vai darbinieku algošanai, lai gatavotu informācijas izsniegšanu atsevišķam indivīdam. Tas būtu pretrunā ar samērīguma principu. Tiesa uzskata, ka katra iestāde, organizējot savu darbu, rēķinās, ka būs jāizsniedz informācija un jāsniedz atbildes uz iesniegumiem. Turklāt šo darbību apjoms parasti ir prognozējams, ņemot vērā katras iestādes specifiku. Tāpēc konkrētajā gadījumā būtu nesaprātīgi palielināt iestādes darbinieku skaitu, lai apkopotu informāciju uz vienas personas iesniegumiem. Šajā gadījumā atsevišķa indivīda tiesību ierobežojumam saņemt informāciju saprātīgā laikā ir likumā noteikts pamats un leģitīms mērķis.

[21.5] Turklāt tiesa norāda, ka persona tiesības uz informācijas saņemšanu var izmantot ne tikai ar rakstveida iesniegumu. Saskaņā ar Informācijas atklātības likuma 11.panta pirmo daļu informāciju var pieprasīt arī mutvārdos. Tiesību normas neliedz personai vērsties konkrētā iestādē

noteiktajā apmeklētāju pieņemšanas laikā un uz vietas iepazīties ar viņu interesējošu vispārpieejamo informāciju, it īpaši gadījumos, ja persona nevar rakstveida pieprasījumu noformēt atbilstoši Informācijas atklātības likuma normām. **Tādējādi persona pati var veicināt savlaicīgu pieeju viņu interesējošai informācijai.**

[21.6] Tādējādi konstatētajos apstākļos tiesa noraida kā nepamatotu pieteicēja argumentu, ka viņam prettiesiski nav sniegta savlaicīga atbilde uz viņa 2004.gada 5.jūnija iesniegumu. Izvērtējot kopsakarā iestāžu sniegtās atbildes uz pieteicēja 2004.gada 5.jūnija iesniegumu, tiesa konstatē, ka pieteicējam ir sniegta atbilde saskaņā ar likuma „Iesniegumu, sūdzību un priekšlikumu izskatīšanas kārtība valsts un pašvaldību institūcijās” 3.pantu un Latvijas Republikas Satversmes 104.pantu. Tāpat nav pamata atzīt, ka pārkāpti Valsts pārvaldes iekārtas likuma 10.pantā noteiktie principi.

Tiesa uzskata, ka arī gadījumos, ja iesniegumā uzdoti jautājumi, uz kuriem tam pašam iesniedzējam atbilde reiz jau ir sniegta, ir pietiekami norādīt attiecīgās atbildes numuru un datumu, lai uzskatītu, ka ir sniegta atbilde pēc būtības uz personas iesniegumu. Proti, šādā gadījumā „atbilde pēc būtības” ir norāde uz to, ka iesnieguma iesniedzēja rīcībā jau ir pieprasītā informācija. Šāds secinājums izriet no personas likumā garantētajām tiesībām saņemt atbildi un vārda brīvību jēgas, proti, nodrošināt, lai pieteicēja pieprasītā informācija viņam tiktu nodrošināta vispār.

Tādējādi tiesa atzīst, ka iestāžu atbildes uz pieteicēja 2004.gada 5.jūnija iesniegumu kopumā ir sniegtas pēc būtības saskaņā ar normatīvajos aktos noteikto kārtību. Pieteikums daļā par atteikšanos sniegt informāciju un informācijas sniegšanas vilcināšanu attiecībā uz pieteicēja 2004.gada 5.jūnijā pieprasīto informāciju, kā arī pienākuma uzlikšanu sniegt savlaicīgu atbildi, nav pamatots un tas ir noraidāms.

[22] 2004.gada 4.jūlijā pieteicējs rakstījis iesniegumu Pārvaldei (*lietas 2.sējuma 8.lapa*), kurā lūdzis viņu informēt (sniegt atbildes) uz pieteicēja uzdotajiem jautājumiem par Pārvaldes struktūrvienību un ierēdņu vai darbinieku kompetenci atsevišķos jautājumos. Lūgts izsniegt informāciju par visu Pārvaldes darbības laiku.

[22.1] Uz pieteicēja 2004.gada 4.jūlija iesniegumu Pārvalde 2004.gada 21.jūlijā sniegusi atbildi Nr.08/223 (turpmāk – atbilde Nr.08/223, *lietas 2.sējuma 10.lapa*). Tajā norādīts, ka pieteicēja iesniegumā norādītie jautājumi ir pārāk vispārīgi, kas liedz izprast jautājumu būtību. Tāpēc pieteicējam norādīts, ka atbildi pēc būtības uz minēto iesniegumu Pārvalde varēs sniegt tikai pēc pieprasītās informācijas konkretizēšanas.

[22.2] Izvērtējot pieteicēja 2004.gada 4.jūlija iesnieguma saturu, tiesa atzīst, ka Pārvalde konkrētajos apstākļos sniegusi pamatotu norādi. Proti, saskaņā ar Informācijas atklātības likuma 11.panta trešo daļu informācijas pieprasījums formulējams iespējami precīzi. Savukārt ar minētā panta piekto daļu iestāde var atteikties izpildīt pieprasījumu, ja tas nav formulēts atbilstoši minētā panta trešās daļas noteikumiem vai nav sniegts apraksts, pēc kura šīs ziņas iespējams identificēt. Tādējādi tiesa atzīst, ka uz pieteicēja 2004.gada 4.jūlija iesniegumu pārvalde ir atbildējusi saskaņā ar likumā noteikto, proti, informācijas izsniegšanas atteikuma pamats ir noteikts likumā un tam ir leģitīms mērķis. Līdz ar to atzīstams, ka atbilde uz pieteicēja 2004.gada 4.jūlija iesniegumu ir sniegta pēc būtības.

[22.3] Tiesa konstatē, ka atbilde ir sniegta likuma „Iesniegumu, sūdzību un priekšlikumu izskatīšanas kārtība valsts un pašvaldību institūcijās” 8.panta pirmās daļas 2.punktā noteiktajā termiņā. Tā kā konkrētajā gadījumā Pārvaldei nebija pienākums veikt papildu pārbaudi vai pieprasīt papildu ziņas, jo atteikums izriet no Informācijas atklātības likuma normām, iestāde pamatoti sniegusi atbildi 15 dienu laikā no iesnieguma saņemšanas iestādē.

Tādējādi nav pamatots pieteicēja pieņēmums, ka Pārvalde pārkāpusi Satversmes 89., 92., 100., 104. un 116.pantu, Valsts pārvaldes iekārtas likuma 10.pantā noteiktos valsts pārvaldes principus (cilvēktiesību un sabiedrības interešu ievērošanas principu, labas pārvaldības principu u.c.), likumu „Iesniegumu, sūdzību un priekšlikumu izskatīšanas kārtība valsts un pašvaldību institūcijās”, Informācijas atklātības likuma 10.pantu un APL 5., 12. un 13.pantu. Pieteikums daļā par informācijas neizsniegšanas prettiesiskumu un pienākuma uzlikšanu savlaicīgu atbildēt uz pieteicēja 2004.gada 4.jūlija iesniegumu nav pamatots un ir noraidāms.

[23] 2004.gada 11.jūlijā pieteicējs rakstījis iesniegumu Skolai (*lietas 1.sējuma 24.lapa*), kurā lūdzis Skolas direktoru, ņemot vērā viņa izteikumus Rīgas Centra rajona 2003.gada 3.novembrī tiesas sēdē, atbildēt uz pieciem jautājumiem.

2004.gada 12.jūlijā pieteicējs rakstījis iesniegumu Skolai (*lietas 1.sējuma 25.-26.lapa*), kurā „lai nodrošinātu (..) tiesisko interešu aizstāvībai tiesās”, lūdzis informēt, kādu iemeslu dēļ Skola „nepietiekoši/nepilnīgi izpildīja Valsts civildienesta pārvaldes (VCP) sagatavotos mācību vajadzību

pasūtījumus 2001.gadā, 2002.gadā un 2003.gadā (..)“ Izteikts arī lūgums izsniegt informāciju par 2001., 2002. un 2003.gada mācību vajadzību pasūtījumu saņemšanas laiku Skolā; par pasūtījumu neizpildes iemesliem.

[23.1] Tiesa vērtē, ka Skola 2004.gada 20.jūlija atbildē Nr.203 (*lietas 1.sējuma 22.-23.lapa*) pieteicējam pamatoti norādījusi, ka pieteicējs faktiski pieprasījis paskaidrojumus un informāciju par tiesvedības procesā (lietā par disciplinārsoda likumību) izvērtētiem faktiem, apstākļiem un apgalvojumiem. Tādējādi atzīstams, ka Skola pamatoti norādījusi, ka attiecīgie pierādījumi pieteicējam ir pieejami tiesā lietā esošajos materiālos.

Kā norādīts tiesību literatūrā, „Tiesības prasīt iestādei, kas nodarbojas ar iesniegumu, lai tā veic kādas darbības, tiek piešķirtas tikai tad, kad runa ir par pieņemamiem iesniegumiem. Iesniegums nav pieņemams, ja tiek prasīts kaut kas ar likumu aizliegts vai iesnieguma forma neatbilst prasībām, kas ir noteiktas katram iestādē iesniedzamam iesniegumam, tātad tas varbūt ir aizvainojošs, izaicinošs vai pēc sava satura tam ir izspiešanas raksturs.” (*Vildbergs H.J. Feldhūne G. Atsauces satversmei. Euro Faculty, Rīga, 2003, 152.lpp. Avots: Vācijas Federālā Konstitucionālā tiesa. BVerfGE 2, 225 (1953-Petitionsbescheid.)*).

Tiesa uzskata, ka faktiski pieteicēja 2004.gada 11.jūlija iesniegums pēc tā satura vērtējams kā iestādei saturiski nepieņemams iesniegums, jo pieteicējs vēlēties turpināt strīdu, kas izspriests tiesā.

[23.2] Saskaņā ar pamatlikumu Latvijā pastāv varas dalīšana, kad tiesu vara tiek nodalīta no pārējiem varas atzariem. Tikai tiesai ir uzticēta tiesas spriešana, proti, tikai ar likumu izveidotai tiesai pieder tiesu vara. Ikviens strīds var tikt pakļauts tiesas kontrolei, turklāt tikai tiesai, nevis procesa dalībniekam, ir tiesības kādu faktu atzīt par pierādītu. Tas nozīmē, ka tikai tiesai ir tiesības pieņemt un izvērtēt konkrētā lietā nepieciešamos pierādījumus, tostarp liecinieku liecības un procesa dalībnieku paskaidrojumus. Turklāt Latvijā pastāv trīspakāpju tiesu sistēma, kad lietu iespējams procesa dalībniekam pārsūdzēt apelācijas un kasācijas kārtībā, norādot savus iebildumus apelācijas un kasācijas sūdzībā.

Tādējādi secināms, ka tiesu varas jēga un būtība ir tāda, ka konkrēts strīds tiek atrisināts kompetentā instanču tiesā galīgi, nepieļaujot patvaļīgu tiesas spriešanu personām, kurām likums nav deleģējis šādas tiesības.

Likuma „Par tiesu varu” 16.pants noteic: „(1) Tiesas spriedums stājas likumīgā spēkā pēc tam, kad izbeidzies tā pārsūdzēšanas vai noprotēšanas termiņš un tas nav pārsūdzēts vai noprotēts vai arī augstāka tiesa, izskatot sūdzību vai protestu, to atstājusi negrozītu vai arī to grozījusi, spriedumu neatceļot.

(2) Spriedums, kas stājas likumīgā spēkā, ir izpildāms.

(3) Likumā noteiktajā kārtībā spriedums ir saistošs tiesai, izskatot citas lietas, kas saistītas ar šo lietu.

(4) Šādam spriedumam ir likuma spēks, visiem tas ir obligāts un pret to jāizturas ar tādu pašu cieņu kā pret likumu.”

Savukārt likuma „Par tiesu varu” 1.panta piektajā daļā noteikts, ka nav pieļaujama speciālu (ārkārtēju) tiesu izveidošana, kuras neievēro ar likumu noteiktās procesuālās normas un aizstāj tiesas, kurām pieder tiesu vara Latvijā.

Tādējādi tiesa noraida kā nepamatotu pieteicēja argumentu, ka neviena tiesību norma neliedz *ikvienai* personai pārvērtēt tiesas izvērtētus pierādījumus. Tiesa uzskata, ka tādā gadījumā tas būtu uzskatāms par tiesisko un tiesu varas nihilismu.

Tiesa uzskata, ka Skolas atbildē pieteicējam pamatoti norādīts, ka pieteicēja iesniegumā minētie jautājumi tikuši izvērtēti tiesas sēdē. Līdz ar to pieteicēja tiesības konkrētajā gadījumā ierobežotas tiesiski un pamatoti.

[23.3] Atbildes daļā par termiņa pagarinājumu 2004.gada 5.jūnija iesniegumā pieprasītās informācijas izsniegšanai izvērtējumam argumenti sniegti iepriekš, kopsakarā ar atbildēm kopumā uz pieteicēja 2004.gada 5.jūnija iesniegumu, atzīstot termiņa pagarinājumu par tiesisku un pamatotu.

[23.4] Tiesa vērtē, ka Skola 2004.gada 20.jūlija atbildē pieteicējam pamatoti norādījusi, ka pieteicējs 2004.gada 12.jūlija iesniegumā faktiski lūdzis sniegt paskaidrojumus par Skolas uzdevumu izpildi (izpildes kvalitāti). **Līdz ar to tiesa atzīst par pamatotu Skolas norādi, ka iestādes pienākums sniegt paskaidrojumus un savas darbības izvērtējumu tikai noteiktām kompetentām iestādēm vai iedzīvotājiem, pret kuru iestāde ir pieņēmusi administratīvo aktu.**

Tiesa noraida kā nepamatotu pieteicēja atsaušanos uz vienlīdzības principu, kad vienāda satura un apjoma informācija atteikta izsniegt pieteicējam, savukārt pēc to pieprasījuma izsniegta atsevišķām valsts iestādēm, piemēram, Valsts kontrolei, kā arī tiesai. Saskaņā ar Valsts pārvaldes iekārtas likuma 6.pantu valsts pārvalde ir organizēta vienotā hierarhiskā sistēmā un neviena iestāde vai amatpersona nevar atrasties ārpus šīs sistēmas. Valsts pārvaldes sistēmas hierarhiskajā sistēmā ir izveidota kontroles sistēma, lai augstāka iestāde varētu pārbaudīt zemākas iestādes darbību. Arī kontrolējošo iestāžu, piemēram, Valsts kontroles, tiesības pieprasīt informāciju pārbaudes veikšanai, pieder pie šīs iestādes pamatfunkciju veikšanas. Tādējādi iestādei nav tiesību izsniegt informāciju, kas nepieciešama augstākai iestādei vai kontrolējošai iestādei. Tāpat iestādei nav tiesību atteikt izsniegt informāciju tiesai kā pierādījumus konkrētā lietā.

Informācijas atklātības likuma 2.pantā noteikts šā likuma mērķis un darbības joma, proti, tas nosaka *fizisku un juridisku personu tiesības* uz informācijas iegūšanu. Arī likuma „Iesniegumu, sūdzību un priekšlikumu izskatīšanas kārtība valsts un pašvaldību institūcijās” 1.pantā noteikts, ka tas noteic fizisku un juridisku personu tiesības saņemt atbildi pēc būtības. Tādējādi valsts pārvaldes sistēmas iekšienē, kontroles institūciju un tiesas informācijas (pierādījumu) pieprasījumus regulē speciālās tiesību normas.

Saskaņā ar tiesību teorijā atzīto tiesiskās vienlīdzības princips nozīmē, ka vienādos faktiskajos un tiesiskajos apstākļos izturēšanās ir jābūt vienādei, savukārt atšķirīgos apstākļos izturēšanās ir jābūt atšķirīgai. Šādi tiesiskās vienlīdzības principu izprot gan Eiropas Justīcijas tiesa, gan Eiropas Cilvēktiesību tiesa, gan demokrātisko tiesu konstitucionālās tiesas. Tiesiskās vienlīdzības principa piemērošana notiek, saprātīgi salīdzinot divas situācijas. (*Sk. Levits E. Par tiesiskās vienlīdzības principu. Latvijas Vēstnesis, Nr.68, 2003.gads.*)

Tiesa uzskata, ka informācijas saņemšanas tiesībās iestādē privātpersona nav salīdzināmos apstākļos ar iestādēm, valsts kontroles institūcijām un tiesām, jo minētajos gadījumos informācijas un pierādījumu iegūšanu noteic atšķirīgas tiesību normas. Tādējādi tiesa noraida kā nepamatotu pieteicēja argumentu, ka konkrētajos pārsūdzētajos informācijas atteikuma gadījumos pārkāpts vienlīdzības princips, salīdzinot pieteicēju ar tiesu un valsts iestādēm informācijas (pierādījumu) saņemšanā.

[23.5] Līdz ar to tiesa atzīst, ka Skola pamatoti atteikusi sniegt atbildes pēc būtības uz pieteicēja 2004.gada 11. un 12.jūlija iesniegumiem, savukārt sniegtā atbilde atzīstama par atbilstošu tiesību normām un sniegtu termiņā. Konkrētajā gadījumā pieteicēja ierobežojumiem tiesībās saņemt atbildi pēc būtības tiesas ieskatā ir leģitīms mērķis. Tādējādi pieteikums daļā par Skolas sniegtās atbildes uz pieteicēja 2004.gada 11. un 12.jūlija iesniegumiem prettiesiskumu un pienākuma uzlikšanu sniegt savlaicīgu atbildi pēc būtības ir noraidāms.

[24] 2004.gada 18.jūlijā pieteicējs rakstījis iesniegumu Pārvaldei (*lietas 2.sējuma 9.lapa*) ar šādu saturu: „Lūdzu nosūtīt man manu tiesisko interešu aizstāvībai tiesās nepieciešamos dokumentos: VCP vēstuli, kurās tās informē Valsts administrācijas skolu par mācību vajadzību pasūtījuma jautājumiem, apliecinātas kopijas (laika posmā no 2001.gada līdz 2003.gada 2.aprīlim.”

[24.1] 2004.gada 21.jūlijā Pārvalde sniegusi atbildi Nr.08/2124 (*lietas 2.sējuma 11.lapa*) uz pieteicēja 2004.gada 18.jūlija iesniegumu. Tajā norādīts, ka par iesniegumā norādīto jautājumu pieteicējam jau vairākkārt nosūtīta informācija, turklāt iesniegumā pieprasījums formulēts pārāk vispārīgi, lai uz to būtu iespējams sniegt atbildi pēc būtības, ja pieteicējs nekonkretizēs savu pieprasījumu.

[24.2] Kā tiesa secināja iepriekš, iestādei saskaņā ar Informācijas atklātības likuma 11.panta piekto daļu ir tiesības atteikt izpildīt informācijas pieprasījumu, ja tas nav atbilstoši formulēts vai nav sniegts apraksts, pēc kura šīs ziņas iespējams identificēt. Saskaņā ar minētā likuma 11.panta trešo daļu noteikts ierobežojums personai saņemt informāciju, ja informācijas pieprasījumu persona nav formulējusi iespējami precīzi.

[24.3] Tādējādi tiesa atzīst, ka konkrētais pieteicēja tiesību ierobežojums saņemt informāciju ir noteikts ar likumu, tam ir leģitīms mērķis un iestāde ir rīkojusies tiesību normu ietvaros. Tiesa norāda, ka pieteicējam nav atteikts izsniegt informāciju vispār, bet norādītas viņa tiesības saņemt informāciju pēc tam, kad pieprasījums tiks atbilstoši noformēts. Tiesa atzīst, ka atbilde ir sniegta saskaņā ar Informācijas atklātības likuma 11.panta piekto daļu. Tādējādi pieteikums daļā par prettiesisku atteikumu izsniegt informāciju pēc pieteicēja 2004.gada 18.jūlija iesnieguma un pienākuma uzlikšanu sniegt savlaicīgu atbildi pēc būtības ir nepamatots un noraidāms.

[25] 2004.gada 23.jūlijā pieteicējs rakstījis iesniegumu Kancelejai (*lietas 1.sējuma 18.-21.lapa*), kurā norādīts, ka Skola nepamatoti novilcina informācijas izsniegšanu pieteicējam gandrīz

triju mēnešu ilgumā (uz 2004.gada 5.jūnija iesniegumu atbilde solīta tikai 2004.gada 1.septembrī), kā arī atsaka pieteicējam nepieciešamās informācijas sniegšanu uz 2004.gada 11. un 12.jūlija iesniegumiem, kas būtiski kavē pieteicēja tiesisko interešu kvalitatīvu aizstāvību. Iesniegumā norādītas tiesību normas, kuras, pieteicējaprāt, pārkāptas: Satversmes 89., 92., 100., 104.pants, Valsts pārvaldes iekārtas likuma 10.pants, Administratīvā procesa likuma 5., 12., 13.pants, Informācijas atklātības likuma 10.pants. Norādījis, ka citastarp pieprasītā informācija pieteicējam nepieciešama, lai pārbaudītu, vai Skolas direktors tiesā nav sniedzis apzināti nepatiesu liecību, turklāt neviena tiesību norma pieteicējam neliedzot šādas pārbaudes veikšanu. Atkārtoti izteikts prasījums izvērtēt Skolas direktora rīcību, prasot pret viņu ierosināt disciplinārlietu.

[25.1] Pieteicējs norādījis, ka uz iepriekšminēto iesniegumu Kanceleja līdz pieteikuma iesniegšanai tiesā pieteicējam nav sniegusi atbildi.

[25.2] Tiesa konstatē, ka saskaņā ar likuma „Iesniegumu, sūdzību un priekšlikumu izskatīšanas kārtība valsts un pašvaldību institūcijās” 7.pantu iestāde nav tiesīga atteikties sniegt rakstveida atbildi uz saņemto iesniegumu, sūdzību vai priekšlikumu, ja iesniegumā, sūdzībā vai priekšlikumā ir norādīts iesniedzēja vārds un uzvārds, dzīves vai uzturēšanās vieta un uz tā ir iesniedzēja paraksts.

Lietā nepastāv strīds par to, ka pieteicēja 2004.gada 23.jūlija iesniegumā ir minētās sastāvdaļas.

Tiesa uzskata, ka minētajā tiesību normā ir dots izsmeļošs to gadījumu uzskaitījums, kad iestādei ir rīcības brīvība atbildēt vai neatbildēt uz iesniegumu.

[25.3] Tiesa noraida kā nepamatotu Pārvaldes pārstāvja tiesas sēdē norādīto argumentu, ka likuma „Iesniegumu, sūdzību un priekšlikumu izskatīšanas kārtība valsts un pašvaldību institūcijās” 8.panta trešajā daļā noteikts izņēmuma gadījums, kad iestāde var atteikties sniegt atbildi vispār uz personas iesniegumu. Minētā tiesību norma noteic: „Aizliegts nosūtīt atkārtotus iesniegumus un sūdzības atbildes sniegšanai vai gatavošanai tām institūcijām, kuru rīcība tiek apstrīdēta vai pārsūdzēta.”

Tiesa uzskata, ka šī norma liedz iestādei rīcības brīvību pārsūtīt vienāda satura personas iesniegumu atbildes sniegšanai iestādei, kura jau personai minētajā jautājumā atbildi ir sniegusi, un šī konkrētā rīcība ir apstrīdēta vai pārsūdzēta. Tiesas ieskatā šīs normas mērķis ir personas tiesību ievērošana, nevis ierobežošana. Minētajā normā nav ietverts mērķis un iesnieguma saņēmējas iestādes tiesības nesniegt personai atbildi pēc būtības jautājumā, uz kuru viņš saņēmis viņu neapmierinošu atbildi no citas iestādes.

[25.4] Tiesa piekrīt atbildētāju izteiktajam argumentam, ka personas Satversmē un likumā noteiktās tiesības uz atbildi nav neierobežotas. Tomēr jāņem vērā, ka ikvienu Satversmē noteikto pamattiesību var ierobežot tikai ar likumu, turklāt katrā konkrētā gadījumā vēl bez likumā noteiktā ierobežojuma jāizvērtē tas, vai konkrētais ierobežojums ir nepieciešams demokrātiskā sabiedrībā, lai aizsargātu valsts vai sabiedriskās drošības intereses vai citu cilvēku pamattiesības un brīvības. Tas nozīmē, ka nekādā veidā nav pieļaujama atbildes nesniegšana personai vispār, ja vien tā ir iesniegumā ir ievērojusi iesniegumam paredzētās obligātās sastāvdaļas.

Attiecībā uz informācijas izsniegšanu Informācijas atklātības likuma 11.pants nosaka gadījumus, kad var atteikt izsniegt pieprasīto informāciju. Taču šī norma neattiecas uz atbildes sniegšanu vispār, bet gan uz nepienācīgi formulētas informācijas izsniegšanu. Arī informācijas atteikuma gadījumā personai ir tiesības saņemt atbildi par atteikuma iemeslu, iespējām novērst trūkumus pieprasījumā un atteikuma apstrīdēšanas vai pārsūdzības kārtību. Saskaņā ar Informācijas atklātības likuma 12.panta pirmo daļu, ja iestāde atsaka sniegt rakstveidā pieprasīto informāciju, tā savā rakstveida atteikumā norāda, uz kāda pamata pieprasījums pilnīgi vai daļēji atteikts, kur un kādā termiņā šo atteikumu var pārsūdzēt.

Tādējādi secināms, ka spēkā esošās tiesību normas faktiski nedod tiesības iestādei nesniegt atbildi uz iesniegumu vispār, ja vien nav iepriekšminētie likuma „Iesniegumu, sūdzību un priekšlikumu izskatīšanas kārtība valsts un pašvaldību institūcijās” apstākļi. Tiesa konstatē, ka formāli pieteicēja 2004.gada 23.jūlija iesniegums atbilst pareizām iesnieguma noformēšanas sastāvdaļām, tāpēc iestādei nebija tiesību nesniegt atbildi uz šo iesniegumu.

Tādējādi tiesa atzīst, ka Kancelejas faktiskā rīcība, nesniedzot atbildi uz pieteicēja 2004.gada 23.jūlija iesniegumu, ir prettiesiska. Līdz ar to Kancelejai, lai ievērotu personas likumā noteiktās tiesības uz atbildes saņemšanu, ir pienākums likuma „Iesniegumu, sūdzību un priekšlikumu izskatīšanas kārtība valsts un pašvaldību institūcijās” noteiktajā termiņā – 15 dienu laikā – sniegt atbildi uz pieteicēja 2004.gada 23.jūlija iesniegumu, termiņa tecējumu uzsākot no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

[26] No lietas materiāliem izriet, ka Pārvalde pieteicējam 2004.gada 11.augustā sniegusi atbildi Nr.08/2338 (*lietas 1.sējuma 40.lapa*) uz pieteicēja 2004.gada 19. un 23.jūlija iesniegumiem. Pārvalde norāda, ka Skolas amatpersonu rīcībā nav saskatāmas disciplinārpārkāpuma pazīmes, tāpēc, pamatojoties uz Satversmes 81.panta noteiktajā kārtībā izdoto Ministru kabineta 1994.gada 16.augusta noteikumu Nr.158 „Par ierēdņu disciplinārsodiem” 2.pantu un Valsts civildienesta likuma 40.panta otro daļu, noraidīts pieteicēja lūgums ierosināt disciplinārlietu pret Valsts administrācijas skolas amatpersonām disciplinārpārkāpuma sastāva pazīmju trūkuma dēļ. Tāpat atzīts, ka nevar uzskatīt, ka Skola būtu atteikusies sniegt (nesniegusi) atbildes uz pieteicēja iesniegumiem vispār.

[26.1] Pieteicējs pēc lietas ierosināšanas rakstveidā papildinājis pieteikuma priekšmetu un lūdzis tiesu izvērtēt (atcelt) Pārvaldes atbildi Nr.08/2338 un uzlikt pienākumu sniegt savlaicīgu atbildi pēc būtības.

[26.2] Saskaņā ar APL 145.panta otrās daļas 2.punktu pieteicējam ir tiesības līdz lietas iztiesāšanas sākumam rakstveidā grozīt pieteikuma pamatu. Savukārt saskaņā ar APL 193.panta pirmo daļu pieteicējs var apvienot vienā pieteikumā vairākus savstarpēji saistītus prasījumus.

Tiesa konstatē, ka pieteicēja jaunais prasījums ir savstarpēji saistīts ar sākotnējiem prasījumiem. Tāpēc, skatot iepriekšminētās APL normas to kopsakarā, tiesa uzskata, ka pieteicējam konkrētajā gadījumā bija tiesības rakstveidā papildināt pieteikumu ar jauniem prasījumiem līdz lietas iztiesāšanas sākumam, jo tie ir savstarpēji saistīti ar sākotnējiem prasījumiem.

[26.3] Tiesa noraida kā nepamatotu pieteicēja uzskatu, ka Pārvaldes 2004.gada 11.augusta atbilde Nr.08/2338 uz pieteicēja iesniegumiem uzskatāma par administratīvu aktu.

Saskaņā ar APL 1.panta trešo daļu administratīvais akts ir uz āru vērsts tiesību akts, ko iestāde izdod publisko tiesību jomā attiecībā uz individuāli noteiktu personu vai personām, nodibinot, grozot, konstatējot vai izbeidzot konkrētas tiesiskās attiecības vai konstatējot faktisko situāciju.

No minētā izriet, ka viena no administratīvā akta obligātajām pazīmēm ir tiesiskās sekas, kas tiek radītas nodibinot, grozot, konstatējot vai izbeidzot konkrētās tiesiskās attiecības.

Arī Eiropas Kopienas tiesībās par administratīvā akta pamatkritēriju tiek uzskatīts tas, ka administratīvajam aktam nepārprotami ir jāpiešķir tiesības vai jānosaka pienākumi vai tam ir jārada tiesiskās sekas akta adresātam. Eiropas Savienības praksē sarakste, sarunas, skaidrojumi, paziņojumi un cita informācija bez tiesiskām sekām netiek atzīti par administratīvajiem aktiem.

Ja iestādes atbilde nerada, negroza, nekonstatē vai neizbeidz konkrētas publiski tiesiskas attiecības tās adresātam, tad atbildes sniegšana vai nesniegšana uz personas iesniegumu saskaņā ar APL 89.pantu ir uzskatāma par iestādes faktisko rīcību. Konkrētajā gadījumā nav pamata uzskatīt, ka minētā atbilde rada, groza, konstatē vai izbeidz konkrētas publiski tiesiskas attiecības attiecībā uz pieteicēju. Līdz ar to nav pamatoti arī pieteicēja argumenti par to, ka minētajā atbildē nav ievērotas APL noteiktās administratīvā akta pareizas sastāvdaļas.

Tādējādi administratīvā procesa kārtībā nav izšķirams jautājums par Pārvaldes 2004.gada 11.augustā pieteicējam sniegtās atbildes Nr.08/2338 atcelšanu, jo tas nav administratīvs akts. Tomēr tiesas ieskatā šās lietas ietvaros ir izvērtējams šās atbildes kā faktiskās rīcības tiesiskums.

[26.4] Izvērtējot atbildi Nr.08/2338, tiesa secina, ka pieteicējam sniegta argumentācija par termiņu informācijas izsniegšanai uz pieteicēja 2004.gada 5.jūnija iesniegumu skolai. Pamatoti norādītas tiesību normas, kuras pareizi piemērotas konkrētajā situācijā.

Tāpat sniegta argumentācija, pamatojoties uz konkrētām tiesību normām, tam, kāpēc tiek noraidīts pieteicēja lūgums par disciplinārlietas ierosināšanu pret Skolas amatpersonām.

Tiesa vērtē, ka personai ir tiesības izteikt priekšlikumu ierosināt pret kādu amatpersonu disciplinārlietu, taču kompetentās iestādes šā jautājuma izlemšanā pienākums nav šādas darbības veikt, ja tās nesaskata tam pietiekamu pamatu. Spēkā esošās tiesību normas – Valsts civildienesta likums un Ministru kabineta 1994.gada 16.augusta Satversmes 81.panta kārtībā izdotie noteikumi Nr.158 „Par ierēdņu disciplinārsodiem” – nenosaka to, ka pēc privātpersonas iesnieguma ar ieteikumu ierosināt disciplinārlietu kompetentajai amatpersonai jāierosina disciplinārlietu. Šāda kārtība arī būtu pretrunā ar samērīguma principu, jo tādējādi valsts ierēdņu tiesības tiktu nevajadzīgi ierobežotas nepamatotu sūdzību gadījumā, kā rezultātā tiktu traucēta efektīva valsts pārvaldes darbība kopumā.

Līdz ar to pieteikums daļā par Pārvaldes 2004.gada 11.augusta vēstules Nr.08/2338 tiesiskumu un pienākuma uzlikšanu sniegt atbildi pēc būtības uz pieteicēja 2004.gada 19. un 23.jūlija iesniegumiem ir noraidāms.

[27] No lietas materiāliem izriet, ka 2004.gada 13.septembrī Skola sniegusi pieteicējam atbildi Nr.236 (turpmāk – atbilde Nr.236, (*lietas 1.sējuma 108.lapa*) uz pieteicēja 2004.gada 26.augusta un 3.septembra iesniegumiem (*lietas 1.sējuma 51. un 107.lapa*). Norādīts, ka, pamatojoties uz Ministru prezidenta 2004.gada 6.augusta pieteicējam adresēto vēstuli, Skola atteikusies sniegt atbildes pēc būtības uz minētajiem iesniegumiem, jo iesniegumos bijusi pieprasīta informācija par jautājumiem, kas norādīti Ministru prezidenta vēstulē.

[27.1] Pieteicējs pēc lietas ierosināšanas rakstveidā papildinājis pieteikuma priekšmetu un lūdzis izvērtēt (atcelt) Skolas atbildi Nr.236 un uzlikt pienākumu sniegt savlaicīgu atbildi pēc būtības.

[27.2] Saskaņā ar APL 145.panta otrās daļas 2.punktu pieteicējam ir tiesības līdz lietas iztiesāšanas sākumam rakstveidā grozīt pieteikuma pamatu. Savukārt saskaņā ar APL 193.panta pirmo daļu pieteicējs var apvienot vienā pieteikumā vairākus savstarpēji saistītus prasījumus.

Tiesa konstatē, ka pieteicēja jaunais prasījums ir savstarpēji saistīts ar sākotnējiem prasījumiem. Tāpēc, skatot iepriekšminētās APL normas to kopsakarā, tiesa uzskata, ka pieteicējam konkrētajā gadījumā bija tiesības rakstveidā papildināt pieteikumu ar jauniem prasījumiem līdz lietas iztiesāšanas sākumam, jo tie ir savstarpēji saistīti ar sākotnējiem prasījumiem.

[27.3] Tiesa noraida kā nepamatotu pieteicēja uzskatu, Skolas atbilde Nr.236 uz pieteicēja iesniegumiem uzskatāma par administratīvu aktu. Kā secināts iepriekš (līdzīga argumentācija sniegta sprieduma 26.3 punktā), ja iestādes atbilde nerada, negroza, nekonstatē vai neizbeidz konkrētas publiski tiesiskas attiecības, tad atbildes sniegšana uz personas iesniegumu saskaņā ar APL 89.pantu ir uzskatāma par iestādes faktisko rīcību. Konkrētajā gadījumā nav pamata uzskatīt, ka minētā atbilde rada, groza, konstatē vai izbeidz konkrētas publiski tiesiskas attiecības attiecībā uz pieteicēju. Līdz ar to nav pamatoti arī pieteicēja argumenti par to, ka minētajā atbildē nav ievērotas APL noteiktās administratīvā akta pareizas sastāvdaļas.

Tādējādi administratīvā procesa kārtībā nav izšķirams jautājums par Skolas atbildes Nr.236 atcelšanu, jo tas nav administratīvs akts. Tomēr tiesas ieskatā šās lietas ietvaros ir izvērtējams šās atbildes kā faktiskās rīcības, nesniedzot atbildi pēc būtības, tiesiskums.

[27.4] Izvērtējot atbildi Nr.236, tiesa secina, ka tajā faktiski ir norādīts pamatojums, kāpēc pieteicējam netiek atbildēts pēc būtības uz konkrētiem iesniegumiem. Tiesa konkrētajā gadījumā uzskata, ka Skola pamatoti atteikusies atbildēt uz pieteicēja iesniegumiem, kuros izteikti atkārtoti prasījumi, kuros pēc to satura tiek izteikti pārmetumi efektīvai Skolas darbībai. Turklāt izteikts lūgums par pieteicēja norādītajiem jautājumiem (vai trūkumiem) Skolas, tāpat arī to amatpersonu, darbībā, informēt sabiedrību. Šāds iesniegums tiesas ieskatā pamatoti uzskatīts par nepieņemamu, jo tajā nav sniegts nekāds pamatojums, kādam mērķim pieteicējam un sabiedrībai šāda informācija nepieciešama. Pieteicējs faktiski **pieprasījis paskaidrojumus** par Skolas vairāku gadu darbību, kas uzskatāma par informācijas pieprasīšanu ar kontroles raksturu. Tiesas ieskatā šādu kontroli ir tiesīgas veikt tam likumā noteiktās iestādes un amatpersonas, nevis privātpersonas.

Līdz ar to pieteikums daļā par Skolas 2004.gada 13.septembra vēstules Nr.236 tiesiskumu un pienākuma uzlikšanu sniegt atbildi pēc būtības uz pieteicēja 2004.gada 26.augusta un 3.septembra iesniegumiem ir noraidāms.

[28] 2004.gada 26.jūlijā pieteicējs rakstījis iesniegumu Ministru prezidentam (*lietas 2.sējuma 12.lapa*), kurā apstrīdējis Pārvaldes sniegtās atbildes (atteikumus un pārāk ilgo izpildes termiņu) uz pieteicēja iesniegumiem. Pieteicējs lūdzis *atcelt Pārvaldes faktisko rīcību* un uzlikt pienākumu Pārvaldei sniegt pieprasīto informāciju pēc būtības.

[28.1] 2004.gada 6.augustā Ministru prezidents sniedzis atbildes vēstuli Nr.K-2834; K-2857; K-2932; K-2858 (*lietas 1.sējuma 47.lapa*) uz pieteicēja 2004.gada 26.jūlija iesniegumu. Tajā norādīts, ka šis ir kārtējais pieteicēja iesniegums, tāpēc pieteicējam tiek atteikta šis un turpmākās informācijas sniegšana, kamēr pieteicējs tiesības saņemt atbildi uz iesniegumu izmantos ļaunticīgi. Norādīts, ka pieteicēja neskaitāmie iesniegumi nozīmīgākajām valsts pārvaldes institūcijām – Ministru prezidentam, Valsts kancelejai, Valsts civildienesta pārvaldei un Valsts administrācijas skolai – kuros pieprasīta milzīga apjoma informācija par vieniem un tiem pašiem jautājumiem, pie tam – nesagaidot atbildes uz jau iesniegtajiem iesniegumiem, liecina par pieteicēja ļaunticību. Tiesības saņemt atbildi uz iesniegumu neesot traktējama kā persona visatļautība. Pieteicēja iesniegumi esot klasificējami kā nepamatota valsts institūciju psiholoģiska ietekmēšana, lai panāktu

sev vēlamo rezultātu. Turklāt šāda rīcība traucējot efektīvai valsts pārvaldes funkcionēšanai. Šajā atbildē arī norādīts, ka „(..) turpmāk Valsts kanceleja, Valsts administrācijas skola un Valsts civildienesta pārvalde saraksti ar Jums par jautājumiem, kuros atbildes jau neskaitāmas reizes ir sniegtas vai kas ir saistīti ar minētajiem jautājumiem, vairs neturpinās. Lūdzu turpmāk sarakstē ar valsts pārvaldes ievērot saprātīguma, lietderības un pilsoniskās apziņas principu.”

[28.2] Tiesa vērtē, ka Ministru prezidents pieteicējam faktiski sniedzis atbildi pēc būtības nevis uz viņa 2004.gada 26.jūlija iesniegumu, bet gan dots novērtējums pieteicēja darbībām, veicot saraksti ar iestādēm. Tas ir pretrunā ar Satversmes 104.pantu, un likuma „Iesniegumu, sūdzību un priekšlikumu izskatīšanas kārtība valsts un pašvaldību institūcijās” 1.pantā noteikto likuma mērķi. Tiesa uzskata, ka saskaņā ar minētajām tiesību normām Ministru prezidentam bija jāsniedz atbilde uz pieteicēja uzdotajiem jautājumiem vai arī jānorāda, ka uz šiem jautājumiem (kad un no kuras iestādes) pieteicējs atbildes jau ir saņēmis.

Tādējādi tiesa atzīst, ka Ministru prezidenta 2004.gada 6.augusta vēstule nav uzskatāma par atbildi pēc būtības uz pieteicēja 2004.gada 26.jūlija iesniegumu. Līdz ar to saskaņā ar APL 255.panta pirmo daļu Ministru prezidentam uzliekams pienākums sniegt atbildi pēc būtības uz minēto iesniegumu likuma „Iesniegumu, sūdzību un priekšlikumu izskatīšanas kārtība valsts un pašvaldību institūcijās” 8.panta pirmās daļas 2.punktā noteiktajā termiņā, termiņa tecējumu uzsākot skaitīt no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

[29] 2004.gada 10.augustā pieteicējs rakstījis iesniegumu Ministru prezidentam (*lietas 2.sējuma 18.-22.lapa*). Tajā pieteicējs Ministru prezidentu informē, ka Valsts kontrole konstatējusi būtiskus trūkumus Valsts kancelejas direktores un Valsts administrācijas skolas darbībā. Pieteicējs iesniegumā sniedzis detalizētu Valsts kontroles revīzijas atzinuma Nr.5.1-2-8/2003 satura izklāstu. Pieteicējs ierosina pārbaudīt Skolas darbību laika posmā no 2001.gada līdz 2004.gada 1.jūlijam, kā arī informēt pieteicēju (kā nodokļu maksātāju) un sabiedrību par šādas kontroles rezultātiem.

Minētajā iesniegumā attiecībā uz Ministru prezidenta 2004.gada 6.augusta atbildi pieteicējs norādījis, ka viņam nav saprotams, tieši kādu informāciju viņam atteikts izsniegt. Neesot sniegta atbilde pēc būtības uz pieteicēja izteiktiem konkrētiem lūgumiem un argumentiem. Ikvienam esot tiesības uz vārda brīvību. Lūgts precizēt vairākus atbildes vēstulē minētos argumentus: kas ir visatļautība; kas liecina par pieteicēja nesaprātīgumu; kā gan informācijas pieprasījums var būt kaitējums; vai privātpersonas tiesību ierobežojums ir samērīgs; vai disciplinārsoda piemērošana pieteicējam nozīmē arī cilvēktiesību ierobežojumu.

[29.1] Uz minēto iesniegumu pieteicējam atbilde nav sniegta.

[29.2] Kā tiesa atzina iepriekš, nekādā veidā nav pieļaujama atbildes nesniegšana personai vispār, ja vien tā ir iesniegumā ir ievērojusi iesniegumam paredzētās obligātās sastāvdaļas.

„Likums uzliek pienākumu iestādēm, kurām ir iesniegti lūgumi un sūdzības (iesniegumi) ne tikai tos pieņemt, bet arī objektīvi pārbaudīt. Iestādei, kurai tas ir iesniegts, jāatbild rakstiski uz katru pienācīgu iesniegumu. Šī atbilde nevar aprobežoties ar atbildi, ka iesniegums ir saņemts, gluži otrādi, tai jāstāvē no atbildes vismaz par iesnieguma satura pieņemšanu zināšanai un tā nokārtošanas veida parādīšana” (*Vildbergs H.J. Feldhūne G. Atsauces satversmei. Euro Faculty, Rīga, 2003, 143.lpp. Avots: Vācijas Federālā Konstitucionālā tiesa. BVerfGE 13, 54 (1961-Neugliederung Hessen)*).

Ministru prezidents ir iestāde APL 1.panta pirmās daļas izpratnē, ja izdod administratīvos aktus vai veic faktisko rīcību (arī bezdarbību) saskaņā ar APL noteikto. Tiesa uzskata, ka lietā nav nozīme tam apstāklim, ka konkrētā iesnieguma iesniegšanas brīdī Ministru prezidenta amatā bija cita persona, jo atzīstams, ka pieteicējs konkrētajā gadījumā vērsās pie Ministru prezidenta kā iestādes.

Tādējādi tiesa atzīst, ka Ministru prezidenta faktiskā rīcība, nesniedzot atbildi uz pieteicēja 2004.gada 10.augusta iesniegumu, ir prettiesiska. Līdz ar to Ministru prezidentam, lai ievērotu personas likumā noteiktās tiesības uz atbildes saņemšanu, ir pienākums likuma „Iesniegumu, sūdzību un priekšlikumu izskatīšanas kārtība valsts un pašvaldību institūcijās” noteiktajā termiņā sniegt atbildi uz pieteicēja 2004.gada 10.augusta iesniegumu, termiņa tecējumu uzsākot skaitīt no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

[30] Kopumā izvērtējot lietā sniegto pieteikuma pamatojumu, tiesa atzīst, ka pieteikuma daļā, kur iestādes izskatījušas pieteicēja iesniegumus un sniegušas atbildes (izņemot Ministru prezidenta atbildi), ir rīkojušas atbilstoši tiesību normām, izvērtējot konkrēto situāciju.

Saskaņā ar Informācijas atklātības likuma nosacījumiem informācijas pieprasītājam ir jāpieprasa konkrēti noteikta informācija, kas ir iestādes rīcībā, lai to saņemtu. Turklāt informācijas pieprasītājam jābūt saprātīgam (labticīgam) pamatojumam, kāpēc viņam informācija nepieciešama. Pretējā gadījumā izveidotos situācija, ka jebkura persona iestādei *bez leģitīma mērķa* var pieprasīt izsniegt, piemēram, visu iestādes rīcībā esošo dokumentāciju, kas ir tās rīcībā no tās pastāvēšanas sākuma. Tiesa uzskata, ka pieteicējs ir nepamatoti plaši interpretējis personas likumā un Satversmē noteiktās tiesības saņemt informāciju, proti, nav aplūkojis šo jomu regulējošās tiesību normas to kopsakarā.

Tiesa atzīst par pamatotiem atbildētāju apsvērumus, ka arī informācijas pieprasītājam jāievēro samērīguma princips, kā arī *nepamatoti plašas informācijas pieprasīšanas gadījumā ir jāpamato nepieciešamība pēc tās*. Šāds secinājums izriet no informācijas tiesības vēsturiskās attīstības, proti, kā indivīda procesuālās tiesības jautājumos, kas skar viņu pašu. Tādējādi tiesas ieskatā katrā konkrētā gadījumā iestādei ir tiesības noskaidrot to, vai informācijas pieprasītājam patiesi objektīvi ir nepieciešama pieprasītā apjomīgā, turklāt atsevišķos gadījumos pietiekami nekonkretizēta, informācija.

[31] Pieteicējs lietā kopumā pamatojies uz to, ka viņam pieprasītā informācija bijusi nepieciešama tiesvedības procesiem civillietā un administratīvajā lietā. Attiecībā uz šādu argumentu tiesa norāda, ka attiecīgie procesa likumi nosaka pierādījumu nodrošināšanu tiesā.

[31.1] Administratīvā procesa likuma (turpmāk – APL) 150.panta trešajā un ceturtajā daļā noteikts, ka pieteicējam jāpiedalās pierādījumu savākšanā atbilstoši savām iespējām; ja iesniegtie pierādījumi nav pietiekami, tiesa savāc tos pēc savas iniciatīvas (objektīvās izmeklēšanas princips administratīvajā procesā tiesā). Tiesa vērtē, ka no minētajām normām izriet tas, ka pieteicēja pienākums administratīvajā procesā ir nodrošināt tos pierādījumus, kas ir viņa rīcībā, savukārt tos pierādījumus, kas ir iestāžu rīcībā, neatkarīgi no tā, vai pieteicējs uz tiem ir norādījis vai nav, tiesa pieprasa pēc savas iniciatīvas. Tas nozīmē, ka tiesas rīcības brīvība ietver pašai izvērtēt, kādi pierādījumi ir nepieciešami konkrētās lietas izskatīšanai. Turklāt saskaņā ar APL 151.pantu tiesa pieņem tikai tos pierādījumus, kuriem ir nozīme lietā. Tādējādi no minētajām normām izriet tas, ka pierādījumu attiecināmību izvērtē nevis procesa dalībnieks, bet tikai un vienīgi tiesa.

[31.2] Arī Civilprocesa likums nosaka līdzīgu kārtību civillietu iztiesāšanā. Proti, saskaņā ar minētā likuma 93.panta otro daļu, ja pusēm vai citiem lietas dalībniekiem nav iespējams iesniegt pierādījumus, pēc viņu *motivēta* lūguma tos izprasa tiesa. Savukārt saskaņā ar minētā likuma 94.pantu tiesa pieņem tikai tos pierādījumus, kuriem ir nozīme lietā. No minētajām tiesību normām izriet, ka tiesa arī civilprocesā tikai pati ir tiesīga izvērtēt, vai pierādījumi lietā ir attiecināmi un izvērtēt lietas dalībnieka lūguma pamatotību par nepieciešamību izprasīt attiecīgus pierādījumus. Turklāt saskaņā ar Civilprocesa likuma 93.panta trešo daļu *tiesas lēmums atteikt pierādījumu pieņemšanu nav pārsūdzams, bet iebildumus par to var izteikt apelācijas sūdzībā*.

[31.3] Tiesa atzīst, ka šās lietas ietvaros tiesas kompetence neietver izvērtēt to, vai pieteicēja pieprasītā informācija ir vai nav tādi pierādījumi, kuriem ir nozīme konkrētajos tiesas procesos, kuros pieteicējs ir vai bija lietas dalībnieks. Šādas tiesības ir tikai tam tiesas sastāvam, kas izskata konkrētu lietu, vai tiesnesim, kas sagatavo konkrētu lietu iztiesāšanai.

[31.4] Pieteicējs arī šās lietas ietvaros iesniedza tiesā iesniegumu ar lūgumu par pierādījumu nodrošināšanu (*lietas 1.sējuma 85.lapa*), norādot no Skolas pieprasāmo informāciju (dokumentus, sākot ar 2001.gadu, kas attiecas uz pieteicēju). Šāds lūgums nav pamatots un ir noraidāms, jo nav saistīts ar lietā izvērtējamajiem konkrētajiem pieteicēja iesniegumiem un konkrētajām sniegtajām atbildēm.

[31.5] Ņemot vērā iepriekš secināto, tiesa noraida kā nepamatotu pieteicēja argumentu, ka no iestādēs pieprasītās milzīgā apjoma informācijas viņš pats vēlējies atlasīt to informāciju, kurai varētu būt nozīme lietu izskatīšanā tiesā (turklāt ar šādu apgalvojumu vienlaicīgi pats atzīstot, ka informācija tās pieprasītajā apjomā pieteicējam nav nepieciešama viņa tiesisko interešu nodrošināšanai tiesās). Šādu pienākumu likums pieteicējam nav uzlicis, jo tas ir tiesas kompetencē. Tādējādi, ņemot vērā iepriekš secināto, tiesa atzīst, ka informācija tādā apjomā, kā pieteicējs to pieprasīja, pieteicējam nebija vajadzīga viņa tiesisko interešu nodrošināšanai, kā viņš to pamatojis savos iesniegumos un pieteikumā tiesai. Turklāt, kā secināts iepriekš, tiesa pati, izskatot konkrētu lietu, pieņemot un izprasot pierādījumus, nodrošina personas tiesisko interešu ievērošanu konkrētas lietas ietvaros. Tādējādi nav pamata uzskatīt, ka informācijas atteikums šās lietas ietvaros ir ierobežojis pieteicēja garantētās tiesības uz taisnīgu tiesu.

[32] Iestādes pieteicējam pamatoti norādījušas, ka daļa pieprasītās informācijas faktiski attiecas nevis uz pieteicēju kā privātpersonu, bet gan uz Skolas darbības kontroli. Tiesa jau iepriekš norādīja, ka valsts pārvaldes iestādes katra ir izveidota ar konkrētu mērķi, turklāt tās ir

izveidotas hierarhiskā kārtībā, tādējādi nodrošinot to kontroli valsts pārvaldes sistēmā. Tiesa uzskata, ka pat tajos gadījumos, ja privātpersona (iedzīvotājs) konstatējis nepilnības kādas iestādes darbībā, tas nedod šai personai uzņemties kontroles funkcijas. Likumā noteiktas ikvienas personas tiesības iesniegt sūdzības par iestādes darbību, taču likums neuzliek pienākumu iestādei sniegt ikvienai personai detalizētus paskaidrojumus šajā sakarā.

Tiesa vērtē, ka iestādei jāpilda Valsts pārvaldes iekārtas likumā un citos normatīvajos aktos noteiktās funkcijas, proti, jāveic tai tieši deleģētie pienākumi, kuru veikšanai iestāde ir izveidota. Atbildi uz sniegšanu uz personu iesniegumiem ir būtisks iestādes pienākums, taču šajā lietā atbildētāja pusē pieaicināto iestāžu galvenie pienākumi ir tiešo pienākumu kvalitatīva izpilde. Tomēr arī tajos gadījumos, kad ar kādu personu iestādei ir izveidojusies ilgstoša un neauglīga sarakste, iestādei jārīkojas likuma ietvaros, proti, tai nav tiesību nesniegt uz iesniegumu atbildi vispār.

[33] Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 126.panta pirmo daļu, ja pieteikums pilnībā vai daļēji apmierināts, tiesa piespriež no atbildētāja par labu pieteicējam viņa samaksāto valsts nodevu.

Tā kā konkrētajā gadījumā pieteikumi daļēji apmierināti, atbildētājam – Latvijas Republikai – uzliekams pienākums atlīdzināt pieteicējam viņa samaksātās valsts nodevas par pieteikumu iesniegšanu tiesā divdesmit latu apmērā.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 246.-252., 255. un 126.pantu, tiesa

nosprieda:

Atzīt par daļēji pamatotiem Armanda Kalniņa pieteikumus.

Atzīt Valsts kancelejas faktisko rīcību, nesniedzot atbildi uz A.Kalniņa 2004.gada 23.jūlija iesniegumu, par prettiesisku.

Uzdot Valsts kancelejai pienākumu piecpadsmit dienu laikā no sprieduma spēkā stāšanās dienas sniegt atbildi uz A.Kalniņa 2004.gada 23.jūlija iesniegumu.

Atzīt Ministru prezidenta faktisko rīcību, atsakot sniegt atbildi pēc būtības uz A.Kalniņa 2004.gada 26.jūlija iesniegumu un nesniedzot atbildi uz A.Kalniņa 2004.gada 10.augusta iesniegumu, par prettiesisku.

Uzdot Ministru prezidentam pienākumu piecpadsmit dienu laikā no sprieduma spēkā stāšanās dienas sniegt atbildi pēc būtības uz A.Kalniņa 2004.gada 26.jūlija iesniegumu un sniegt atbildi uz A.Kalniņa 2004.gada 10.augusta iesniegumu.

Noraidīt A.Kalniņa pieteikumu daļā par Valsts civildienesta pārvaldes faktiskās rīcības prettiesiskumu, atsakot sniegt A.Kalniņa 2004.gada 4.jūlija un 2004.gada 18.jūlija iesniegumos pieprasīto informāciju, un pienākuma uzlikšanu sniegt savlaicīgu atbildi.

Noraidīt A.Kalniņa pieteikumu daļā par Valsts administrācijas skolas faktiskās rīcības prettiesiskumu, atsakot sniegt A.Kalniņa 2004.gada 5.jūnija, 2004.gada 11.jūlija un 2004.gada 12.jūlija iesniegumos pieprasīto informāciju, informācijas sniegšanas novilcināšanu un pienākuma uzlikšanu sniegt savlaicīgu atbildi.

Noraidīt A.Kalniņa pieteikumu daļā par Valsts civildienesta pārvaldes 2004.gada 11.augusta vēstules Nr.08/2338 tiesiskumu un pienākuma uzdošanu sniegt savlaicīgu atbildi pēc būtības.

Noraidīt A.Kalniņa pieteikumu daļā par Valsts administrācijas skolas 2004.gada 13.septembra vēstules Nr.236 tiesiskumu un pienākuma uzdošanu sniegt savlaicīgu atbildi pēc būtības.

Uzdot pienākumu Latvijas Republikai atlīdzināt Armandam Kalniņam viņa samaksātās valsts nodevas divdesmit latu apmērā par pieteikumu iesniegšanu tiesā.

Šo spriedumu var pārsūdzēt apelācijas kārtībā Administratīvajā apgabaltiesā divdesmit dienu laikā no pilna sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvajā rajona tiesā.

Pilns spriedums sastādīts 2005.gada 28.februārī.

Tiesnese

L.Vīnkalna